

„Druvis“ – tiltas tarp Lietuvių

Etnokultūrologą, filosofą, Baltarusijos nacionalinės mokslų akademijos Filosofijos instituto mokslo darbuotoją, aktyvų Etnokosmologijos centro „Kryuja“ narį, almanacho „Druvis“ vyriausiąjį redaktorių, portalo <kryuja.org> redaktorių, vieną iš etninės kultūros festivalio „*Crivia aeterna: archaika ir dabartis*“ organizatorių (ir, pridurkime, vieną iš „Liaudies kultūros“ autorių) Aliaksejų DZERMANTĄ kalbina Geistys GEČIAUSKAS.

Aliaksejus Dzermantas gimė 1979 m. Minske, ten ir augo. Baigęs Vadybos akademiją prie Baltarusijos Respublikos prezidento, įstojo į Filosofijos instituto doktorantūrą. Jo mokslinių interesų sritis – baltarusių ir baltų mitologija, baltarusių etnogenezė, sakralinė geografija, geopolitika, Baltijos regiono ir LDK etninė bei politinė istorija, tradicionalizmo filosofija. Jau daugiau kaip dešimt metų jis tyrinėja baltarusių ir lietuvių etnokultūrinius ryšius, jų bendrą dvasinės kultūros, mitologijos ir pasaulėžiūros paveldą, jo publikacijų paskelbta Baltarusijos, Lietuvos, Ukrainos, Lenkijos moksliniuose ir mokslo populiarinimo leidiniuose.

Pasak Aliaksejaus, baltiškojo paveldo tyrinėjimai Baltarusijoje visuomet buvo lydimi tam tikrų, daugiausia – ne mokslinio pobūdžio, problemų. Pavyzdžiui, 1973 m. Minske turėjusią įvykti baltarusių etnogenezės klausimams skirtą mokslinę konferenciją, kurios parengtuose pranešimuose buvo ryškus „baltiškasis akcentas“, valdžios struktūros tiesiog uždraudė. Neką geresni Baltarusijos akademinio mokslo reikalai ir šiuo metu. Siekiantiems mokslinės karjeros baltarusiams „baltiškoji tema“ tebėra tarytum „neparanki“ ir „neperspektyvi“. Jų tyrinėjimuose vyrauja nuostata niveliuoti bei įsprausti į kuo siauresnę geografinę erdvę tas archeologijos, kalbotyros, etnografijos ir istorijos realijas, kurias galima būtų interpretuoti kaip „baltiškas“ arba „lietuviškas“; tuo tarpu analogiškas „slaviškas“ (iš esmės – rusiškas) realijas stengiamasi atrasti kuo didesnėje Baltarusijos teritorijos dalyje ir kuo ankstesniais istoriniais laikais.

Siekdami ištaisyti tokią padėtį, XX a. 9-ojo dešimtmečio pabaigoje filosofas Siargejus San’ko ir dailininkas, muzikantas bei intelektualas Todaras Kaškurevičius įkūrė Etnokosmologijos centrą „Kryuja“ (Крыўя, Крыўя), kurio veiklos pagrindinė kryptis susijusi būtent su iki tol nepakankamai įvertinto baltarusių kultūros baltiškojo dėmens ir baltarusių

ikirikščioniškosios religijos bei mitologijos tyrinėjimais. 2004 m. išleistas S. San’ko redaguotas enciklopedinis žinynas *Беларуская міфалогія* („Baltarusių mitologija“; 2006 ir 2010 m. pasirodė pakartotiniai leidimai). T. Kaškurevičius tyrinėja ir bando gaivinti LDK žemėse gyvavusią dūdmaišių muzikavimo tradiciją. Etnokosmologijos centro veikla išsiliejo į judėjimą, kurio dalyviai – studentai, mokslininkai, menininkai, muzikantai ir šiaip entuziastai – siekia išsaugoti ir prikelti naujam gyvenimui Baltarusijoje baltiškąjį paveldą ir baltiškąją tapatybę.

A. Dzermantas dažnai lankosi Lietuvoje, ypač mėgsta Vilnių, kurį laiko mūsų bendra istorine sostine. Palaiko itin glaudžius ryšius su atitinkamų sričių lietuvių tyrinėtojais, ieško bendraminčių, kuriems rūpėtų baltarusių ir lietuvių ryšiai, bendrumo stiprinimas ir bendradarbiavimo plėtojimas. Kartu su savo bendraminčiais jis savo ruožtu pristato lietuvių kultūros ir atitinkamų mokslo sričių laimėjimus baltarusiams.

Esate almanacho „Druvis“ vyriausiasis redaktorius. Papasakokite, kaip atsirado šis žurnalas, kokia jo koncepcija, kokios svarbiausios jame publikuojamų straipsnių temos?

Mūsų žurnalo idėjos autorius yra Todaras Kaškurevičius, kuris, būdamas profesionalus dailininkas, sukūrė originalų žurnalo dizainą, be to, pasiūlė ir jo pavadinimą: *Druvis*. Tai senas prūsų kalbos žodis, reiškiantis ‘tikybą, tikėjimą’, tačiau senąja, ikirikščioniškąja šios sąvokos prasme, t.y. religinį tikėjimą, neatsiejamą nuo simboliško Pasaulio medžio įvaizdžio. Toks žurnalo pavadinimas savaime rodo, kad mūsų leidinyje vyrauja baltiškoji tematika. Man teko užsiimti tiesioginiu praktiniu šio projekto įgyvendinimu, žurnalo koncepcijos parengimu bei jame skelbtinų tekstų paieškomis.

Kiekvienas mūsų leidinio numeris – tai gana storas A4 formato lapų sąsiuvinis, kuriame pateikiami moksliniai ir mokslo populiarinimo straipsniai bei esė, vienaip ar kitaip gvildenantys įvairius mūsų šios pasaulėžinios bei pasaulėvokos aspektus. Daug dėmesio skiriame leidinio išvaizdai, todėl kiekviename „Druvio“ numeryje gausu originalių ir kokybiškų iliustracijų.

Indoeuropietiškoji tradicija, baltiškasis baltarusių etnogenetinis substratas, baltarusių ir lietuvių mitologijos bei tradicinių apeigų paralelės, lietuviams ir baltarusiams bendras LDK istorinis paveldas, tautinių religijų atgimimo Europoje, Baltijos šalyse ir Baltarusijoje perspektyvos – tokios yra pagrindinės mūsų leidinio puslapiuose nagrinėjamos temos.

Esame išleidę jau du almanacho numerius: vieną skirtą „krivičių“, kitą – „lietuviškajai“ temai; netrukus turėtų pasirodyti ir trečiasis, skirtas „dvynių mitologijai“ bei Baltarusijos kaip Baltijos jūros regiono sudėtinės dalies koncepcijai. Artimiausioje ateityje planuojame išleisti numerį, skirtą Vilniui kaip savotiškai LDK regiono dvasinei sostinei, taip pat „jotvingiškąjį“ žurnalo numerį.

Leisdami mūsų žurnalą mes siekiame vietoje vyraujančio dirbtinio „stačiatikių slavų Baltosios Rusijos“ įvaizdžio formuoti kitokį – pagoniškos baltiškos Krivijos–Lietuvos–Jotvos įvaizdį. „Druvis“ – tai mūsų šalis mūsų Tėvynės regėjimas ir suvokimas. Šiuo suvokimu norime įkvėpti ir žurnalo skaitytojus, kviesdami simboliškai tapti kol kas tik įsivaizduojamos, bet mūsų bendromis pastangomis galinčios tapti tikrove šalies piliečiais.

Kokių kyla problemų leidžiant ir platinant šį žurnalą?

Bene pagrindinė žurnalo leidybos problema yra finansinė. Žurnalą rengia vien entuziastai, ir tai jie daro iš esmės savo lėšomis. Vis dėlto, nors žurnalo leidimo visiškai neremia jokia Baltarusijos valstybės institucija, mes esame kupini ryžto jį leisti ir toliau, mat žurnalas išties turi paklausą, jau yra žinomas ne tik Baltarusijoje, bet ir už jos ribų. Kartais netgi galima išgirsti sakant, esą „Druvis“ jau yra tapęs „kultiniu“ leidiniu.

Kita problema yra susijusi su potencialių žurnalo autorių paieška. Jie turėtų būti ir pakankamai kompetentingi, kad galėtų rašyti mums rūpimomis temomis, ir pakankamai plataus akiračio, ir pritapti prie ką tik nusakyto mūsų žurnalo konteksto.

Dar viena problema – tai žurnalo platinimas Lietuvoje. Norėtume, kad kiekvienas, kuriam yra įdo-

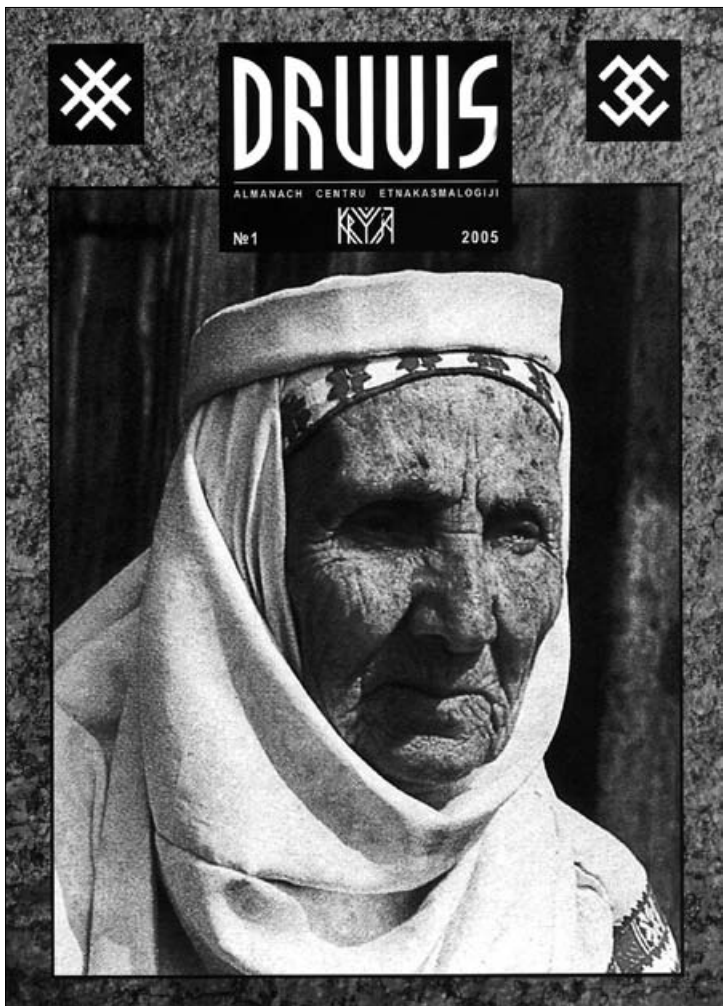
Aliaksejus DZERMANTAS

mus tokio pobūdžio leidinys, galėtų jį įsigyti bent jau didžiausiuose Vilniaus ir Kauno knygynuose. Be to, labai pageidautume netrukus po trečiojo žurnalo numerio pasirodymo surengti Vilniuje didelį žurnalo pristatymą, kuriame visi norintys galėtų susipažinti su jo turiniu ir kūrėjais bei autoriais.

O šiuo atveju iškyla dar viena problema: deja, dabartinis „vizų režimas“ bei su juo susijusios finansinės išlaidos ne visiems iš mūsų leidžia nuolat lankytis Lietuvoje ir tiesiogiai bendrauti su lietuvių kolegomis. Kita vertus, norime pareikšti nuoširdžią padėką Edmino Bagdono vadovaujamai Lietuvos Respublikos ambasada Baltarusijos Respublikoje už mums pastaruoju metu teikiamą pagalbą šiuo klausimu. Ambasados darbuotojai bent jau suvokia mūsų problemas ir stengiasi, kiek leidžia galimybės, mums padėti.

Ar Jūsų žurnalas palaiko kokius nors ryšius su lietuvių autoriais?

Mes siekiame kuo intensyviau bendradarbiauti su lietuvių autoriais, versti ir publikuoti kuo daugiau jų straipsnių. Savo skaitytojams mes jau esame pateikę Gintaro Beresnevičiaus, Nijolės Laurinkienės, Daivos

Vaitkevičienės, Jono Trinkūno, Tautvydo Petriko, Jono Laurinavičiaus tekstų. Išties bičiuliški santykiai mus sieja su Dainiumi Razausku, kuris labai domisi Baltarusija, savo tyrinėjimuose remiasi baltarusiškąja medžiaga. Beje, su pasididžiavimu pažymėsiu, kad jo kapitalinis darbas apie Vyčio herbo simboliką pirmiausia buvo paskelbtas būtent „Druvyje“ ir būtent baltarusiškai, ir tik po to išleistas atskira knygele Lietuvoje lietuviškai. Savotišku šio darbo temos tęsiniu turėtų tapti D. Razausko straipsnis apie Gediminaičių stulpus, kurį numatyta paskelbti trečiajame žurnalo numeryje.

Savaime suprantama, mes norėtume dar labiau išplėsti mūsų žurnale skelbiamų lietuvių autorių ratą, taigi – kviečiame bendradarbiauti.

Papasakokite apie Baltarusijos pagoniškuosius judėjimus, žymesnius jų dalyvius.

Baltarusijos pagoniškasis sąjūdis nėra vienalytis. Viena vertus, mūsų krašte veikia nedidelės vadinaujamųjų rodnoverų (gimtatikių) grupės, paprastai inspirotos atitinkamų rusiškųjų. Būdingiausi jų bruožai –

panslavizmo ideologija, rusofilija bei visiškai savosios tradicijos neišmanymas ar net ignoravimas. Ją šių grupių nariams atstoja įvairiausi falsifikatai, pateikiami kaip „sakralioji žinija“. Tos grupės nesudaro vieningo judėjimo, yra ganėtinai dogmatizuotos ir, mano manymu, neturi jokių rimtesnių kultūrinės nei dvasinės raidos perspektyvų.

Kita vertus, pastaruoju metu pas mus tolydžio plečiasi etnografinio pobūdžio pagoniškasis judėjimas, kuriam priklauso daugiausia jauni žmonės, savosios tapatybės pagrindu laikantys senąsias gimtosios žemės tradicijas bei tikėjimus. Be kita ko, tarp jų gana populiarai baltarusių tautos baltiškiosios kilmės idėja, puoselėjama mūsų Etnokosmologijos centro bei pagrindžiama žurnale „Druvis“. Šios ir panašių idėjų vienijamos vietinės bendrijos jau yra susiformavusios ne tik Minske, bet ir kai kuriuose kituose Baltarusijos miestuose – pavyzdžiui, Gardine, Vileikoje, Breslaujoje, Polocke, Mogiliove, Breste. Šio judėjimo autoritetas T. Kaškurevičius yra, anot baltarusių patarlės, „ir šiaučius, ir kriaučius, ir dūdmaišiu goja“ (*i шабей, i крабей, i на дыдзе ізрэч*). Šis žmogus, be jokios abejonės, laikytinas savotišku visos Baltarusijos simboliu. Būtent jis iš esmės savo vieno pastangomis prikėlė iš nebūties baltarusių ir lietuvių dūdmaišį, atkreipė visuomenės dėmesį į šio muzikos instrumento sakralinę reikšmę. Jo suburtos ritualinio folkloro grupės „Essa“ veikla ilgainiui išvirto į savotiškas apeigas, atgimstančias jau ir baltarusių tradicinių švenčių bei pagoniškų šventų vietų lankymo metu.

Vienas didžiausių mūsų pagoniškosios tradicijos ir mitologijos žinovų bei teoretikų yra Siargejus San’ko. Jis ne tik užsiima baltarusiškojo mitopoetinio pasaulėvaizdžio rekonstrukcija, bet ir įveda baltarusių tradicijos duomenis į platų indoeuropietiškąjį kontekstą, taip suteikdamas jiems visiškai naują reikšmę. Siargejus – vienas iš tų retų tyrinėtojų, kurie atpažįsta, įžvelgia baltarusių tradicinėje kultūroje kuo įvairiausias jos baltiškąjį substrato apraiškas.

Kokie „pagoniški“ renginiai vyksta Baltarusijoje, ar gausiai jie lankomi?

Kartu su kolegomis ir bendraminčiais mes stengiamės švęsti visas tradicines metų šventes. Lankome šventuosius akmenis, šventąsias versmes, kitas šventvietes. Viena lankomiausių iš kalendorinių švenčių yra Kupolė (*Купалле*), pastaruoju metu rengiama vieno Šiaurės Baltarusijos ežero saloje. Ten atvyksta po kelis šimtus žmonių, ir tas renginys atrodo išties

įspūdingai. Jame gali tiesiog juste pajusti, kaip šventės dalyviams atsiskleidžia autentiškoji Šventybė, kaip persimaino jų sielos.

Taip pat jau tradicija mums tapo švęsti Baltų vienybės dieną. Ant nepaprastai vaizdingo Minsko pilikalnio susirenka visi, norintys pagerbti savo protėvius baltus, jų garbei sukuriama ugnis, kuri paskui nešama į keturias pasaulio šalis – taip simboliškai pažymint visas baltų genčių kitados gyventas žemes.

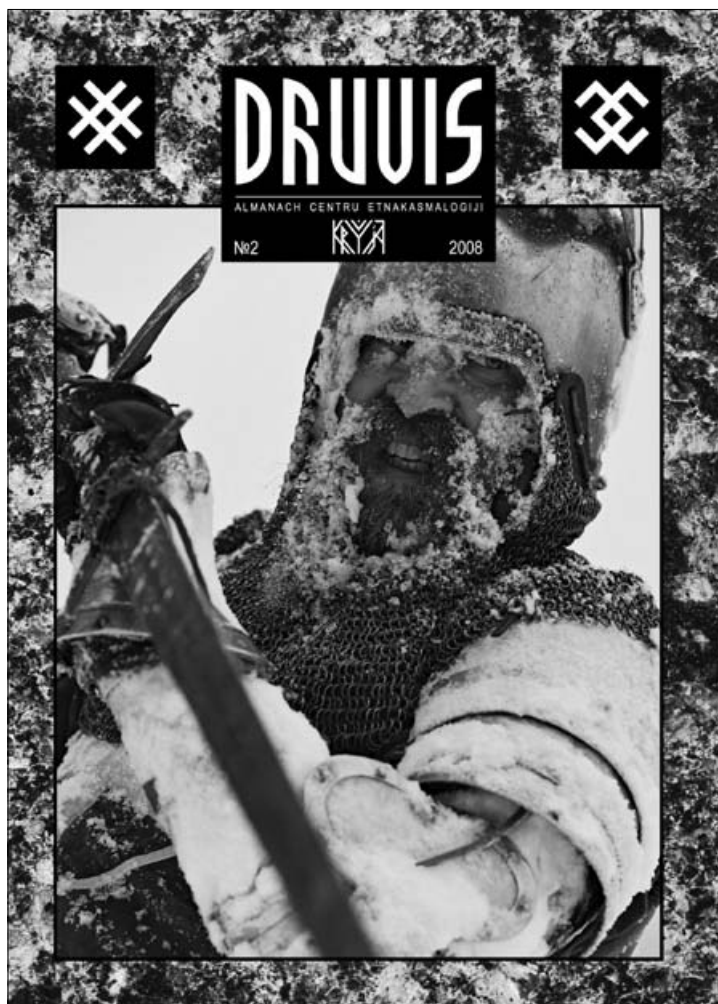
Koks, Jūsų nuomone, šiuo metu turėtų būti baltarusių ryšių su Lietuva stiprinimo ir baltarusių tautinės savimonės gaivinimo santykis?

Mano manymu, Baltarusijos ir Lietuvos tarpusavio ryšiai turėtų būti ne tik draugiški, kaimyniški – mūsų šalis turėtų sieti ir sąjunginiai, ir netgi giminiški ryšiai. To iš mūsų tiesiog reikalauja bendra mūsų etninės kultūros kilmė, bendras mūsų istorinis paveldas. O „lietuviškasis veiksnys“, mano supratimu, buvo ir tebėra vienas iš pačių svarbiausių formuojantis baltarusių nacijai ir tapatybei.

Vaizdžiai tariant, baltarusių ir lietuvių istorija bei tradicijos savo šaknimis yra taip persipynusios, kad jų tiesiog neįmanoma perskirti nesuardant jų natūralios pirmapradės dermės. Iš senojo lietuviško ąžuolo gilės sudygęs stiebiasi į dangų Baltarusijos medis. Jo kamienas jau atskiras, dangaus jis siekia irgi savaip. Tačiau abudu ąžuolai, kas pavasaris atgydami, remiasi bendromis šaknimis, auga į vieną ir tą patį dangų mūsų bendrame šventame gojuje. Didžioji Lietuva mums ir yra toji šventa giraitė, šventasis alkas.

Dėl to man atrodo, kad mums labai stinga gyvo bendravimo, tarpusavio pažinimo bei supratimo, ir ne tik tarpvalstybinių institucinių kontaktų, bet paprasčiausių žmoniškų ryšių. Man ne sykį yra tekę matyti, kaip baltarusiai ir lietuviai, vos pradėję artimiau vieni kitus pažinti, netrukus savaime, laisva valia ir be jokio tuščio patoso aptinka gausybę įvairiausių bendrumų bei panašumų.

Pavyzdžiui, visai neseniai mūsų surengto etninės kultūros festivalio „Crivia aeterna“ metu pasirodė viena geriausių lietuvių folkroko grupių „Donis“ ir žavi dainininkė Rasa Serra. Koncertas pavyko puikiai, jo pasižiūrėti susirinko gausybė žmonių, o baltarusių labai šiltai sutikti muzikantai buvo maloniai nustebinti ne tik publikos reakcijos, bet ir viso to, ką jie išvydo Minske ir Baltarusijoje. Štai šitaip – per meną ir pažinimą, per bendrą kūrybą – mums ir derėtų vieniems prie kitų artėti.

Ar daug baltiško paveldo išliko Baltarusijoje?

Dažnai gali išgirsti sakant, esą Baltarusija – tai savotiška baltiškumo ir slaviškumo, lietuviškumo ir rusiškumo simbiozė. Tačiau kuo labiau giliniasi į baltarusių kultūros ir tradicijų ištakas, tuo aiškiau imi suvokti, kad mums šiandien akivaizdi mūsų baltiškojo paveldo dalis tėra „ledkalnio viršūnė“. Tas paveldas tebeaidi pačios žemės kalboje – Baltarusijos vietovardžiuose, vandenvardžiuose, amenvardžiuose. Ir baltarusių kalboje, kad ir slaviškoje, yra išlikę gana daug leksikos bei sintaksės baltizmų. Negana to, manoma, kad būdingiausios baltarusių kalbos fonetikos ypatybės – „akavimas“, „jakavimas“ ir „dzūkavimas“ – irgi yra būtent baltų kalbinės įtakos padarinys.

Be to, fizinės antropologijos ir genetikos tyrimai parodė, kad baltarusiai yra savo žemės autochtonai, jų fenotipo ir genotipo ypatumai susiformavo kur kas anksčiau už hipotetinį „slavų atėjimą“, o tai reiškia, kad mes, nepaisant įsigalėjusios pas mus slavų kalbos, iš esmės esame vietinių baltų palikuonys. Tokia išvada – tai

Kupalas škulė Baltarusijoje.

ir atsakymas į klausimą, kodėl baltarusiai ir lietuviai priklauso tam pačiam fizinės antropologijos tipui.

Man žinoma, kad lietuviai jaučia gilius sentimentus kitai senovės baltų žemei – Prūsijai. Prūsų tema artima ir mums – ir dėl to, kad šiuolaikinės Baltarusijos teritorijoje kitados kūrėsi nuo kryžiuočių okupacijos pasitraukę prūsai, ir dėl to, kad nemažoje mūsų krašto dalyje yra gyvenę artimi prūsų giminaičiai jotvingiai. Tiesa, pačioje Prūsijoje, dėl tragiškos jos istorijos, vietos gyventojų neliko; o štai Baltarusijos gyventojų sudėtis iš esmės nepasikeitė – pasikeitė tik kalba. Tačiau tai, kad mes praradome savo baltiškąją kalbą, dar nereiškia, jog su ja netekome ir savo baltiškųjų šaknų. Anaiptol: juk tai, kad patys baltarusiai dabar vėl pradeda atrasti savo baltiškąsias šaknis, tik patvirtina, kad jos vis dėlto išliko. Tas „šaknų ieškojimas“ veikiausiai ir yra mūsų Etnokosmologijos centro veiklos savaiminis aktyvas bei aukščiausiasis tikslas.

Sakralinė simbolika, papročiai, dainos, šventės – kas dabartinių baltarusių ir lietuvių pagoniškajame paveldė panašu, o kas skiriasi?

Baltarusių ir lietuvių tradicinės kultūros panašumas yra stulbinantis. Tautiniai drabužiai, ornamentika, muzika (antai ir Lietuvoje, ir Baltarusijoje, ir Latgaloje paplitęs tas pats dūdmaišio tipas), šokiai, dainos. Žinomi netgi ištisi blokai lietuvių ir baltarusių liaudies dainų (pavyzdžiui, kupolinių, javapjūtės ir kt.), kurios, nors Lietuvoje dainuojamos lietuviškai, o pas mus – baltarusiškai, tačiau savo melodija sutampa. Labai panašios baltarusių ir lietuvių tradicinės šventės, ypač tos, kurios susijusios su protėvių pagerbimu – Vėlinės, Vėlių Velykos (Дзяды, Радуница; esama nuomonės, kad pastarasis pavadinimas yra kilęs iš lietuvių kalbos žodžio *rauda*).

Kaip išskirtinę baltarusių–lietuvių mitinę paralelę galima paminėti vadinamuosius akmenis „kriaučius“

(siuvėjus) ir akmenis „šiaučius“ (batsiuvius) (atitinkamai *камяні-краўцы* ir *камяні-шаўцы*). Baltarusių ir lietuvių apie šiuos akmenis pasakojami padavimai sutampa kone žodis žodinė. Tarp kitko, vieno iš tokių akmenų, esančio ties Neries ištaka, pavadinimą „Steponas“, baltarusiškai *Ццён-камень*, kai kurie tyrinėtojai mano esant perinterpretuotą lietuvių kalbos žodį *stabas* (plg. lie. *staba-kūlis*), o pačios Neries baltarusišką pavadinimą *Вялля* ar *Вялляна* sieja su lietuvių deivės *Veliunos* vardu. Ir bene įtikinamiausia dalis baltarusių protėvių etnonimo *krivičiai* etimologija jį kildina iš baltų žynio pavadinimo *krivis* ar *krivė*.

Aišku, yra ir baltarusius nuo lietuvių skiriančių dalykų – lygiai kaip yra skirtumų tarp lietuvių ir latvių tradicinių kultūrų. Beje, baltarusių mitologijoje gali būti išlikę ir visai unikalių indoeuropietiškosios senovės relikty: antai viename baltarusių atsiradimą aiškinančiame padavime, neturinčiame analogų nė vienos gretimos tautos mitologijoje, tyrinėtojai išskiria net kelias archajiškas mitologemas, kurioms artimiausios yra atitinkamos senovės indų mitologemos. O štai baltarusių ir lietuvių apeiginis velykinis lalavimas (*валачобны абрад*) turi atitikmenų senovės hetitų tradicijoje.

Ką manote apie „pagoniškuosius“ judėjimus Lietuvoje, taip pat apie jų ir atitinkamų judėjimų Baltarusijoje bendros veiklos perspektyvą?

Atidžiai seku viską, kas šioje srityje Lietuvoje vyksta. Bendravau ir bendrauju tiek su „Romuvos“ vadovais (Jonu Trinkūnu, Jonu Vaiškūnu) bei nariais, tiek su lietuviais „pagonimis“, nepriskiriančiais savęs jokiai konkrečiai judėjimui. Gerbiu ir vienu, ir kitų veiklą bei pažiūras. Tačiau labiausiai mane domina visas Lietuvos kultūrinis gyvenimas apskritai, mat Lietuvoje ne tik veikia organizuotas pagonių religinis judėjimas, bet visa nacionalinė kultūra persmelkta „pagonybės“ dvasia – ir dailė, ir muzika, ir literatūra, ir mokslas, ir net politika. Daugelis lietuvių, būdami nuoširdūs katalikai, kartu didžiai gerbia ir savo senąją tautinę religiją. Manau, kad tai puiku.

Savo nuostatomis dėl „pagoniškosios“ senovės išsaugojimo baltarusiai yra gana panašūs į lietuvius, tačiau mūsų „nacionaliniame kanone“ toji senovė užima toli gražu ne tą vietą, kuri jai priderėtų. Tokią padėtį nulėmė stačiatikių ir katalikų bažnytinių organizacijų veikla: pirmoji nuo seno yra rusifikacijos laidininkas, antroji ilgą laiką skatino ir tebeskatina polonizaciją. Kaip tik dėl to „pagoniškoji“ kultūra dabar

vertintina kaip neišsemiamas savitos baltarusiškosios tradicijos atgimimo šaltinis. Gaivindami ir puoselėdami tą tradiciją mes galėtume daug ko pasimokyti iš lietuvių. Tačiau rekonstruojant kitados gyvą visumą, kaip „trūkstamas dėmuo“ praverstų ir mūsų mūsiškė pagoniškoji tradicija.

Todėl, mano manymu, baltarusių ir lietuvių „pagonims“ vertėtų visokeriopai plėtoti bendrą mokslinę, kultūrinę, religinę-apeiginę veiklą. Pavyzdžiui, galėtume imti ir išleisti lietuvių ir baltarusių kalbomis patrauklų pažintinį albumą „Šventieji Didžiosios Lietuvos akmenys“.

Ką dar pabaigai norėtumėte pasakyti mūsų skaitytojui?

Pirmiausia norėčiau padėkoti „Liaudies kultūros“ redakcijai už suteiktą galimybę papasakoti jūsų skaitytojams apie mūsų Etnokosmologijos centro narių veiklą bei pažiūras. Viliuosi, kad daugelis iš perskaičiusių šį interviu tikrai bus sužinoję kažką naujo ir įdomaus. Dar norėčiau pasakyti, kad mes būtume laimingi galėdami dažniau bendrauti ir visokeriopai bendradarbiauti su mūsų bendraminčiais Lietuvoje. Mums galima rašyti adresu: <kryuja@gmail.com>.

ACQUAINTANCES

Druvis – Bridge between Lithuanians

Geistys GEČIAUSKAS talks to Aliaksejus DZERMANTAS, the ethnoculturologist, philosopher, and researcher at the Belarusian National Academy of Science, active member of the ethno-cosmology centre *Kryuja*, editor in chief of the almanac *Druvis*, editor of the internet portal <kryuja.org>, one of the organisers of the ethnic culture festival „*Crivia aeterna: Antiquity and the Present*“, and, let us point out, one of the contributors to the „Folk Culture“. Dzermantas is one of the Belarusians who understands his Baltic roots and accepts responsibility for the heritage of the Grand Duchy of Lithuania. He talks about how he came to develop such self consciousness, and about how he with a group of similar minded people started publishing the almanac *Druvis* (entitled after the Prussian word *druvis* “religious belief”) designed to reflect their ideas and shares the difficulties that they encounter publishing it. Dzermantas also talks about his collaborations with Lithuanian authors, contemporary pagan movements in Belarus, and about resuscitating and looking after the ancient, pre-Christian traditions and the Baltic heritage as well as much more.